

Epizóda 4 : Hodnotenie dôveryhodnosti správ a informácií

Otváracia hudba

HOSTITEL': Vitajte späť v ďalšom podkaste nášho vzdelávania, ktorého cieľom je vzdelávať a umožniť poslucháčom orientovať sa v mediálnom prostredí kritickým a informovaným spôsobom.

Soundbite 1: Ako vieme, či sú informácie dôveryhodné?

HOSTITEL': To, čo vidíme online, určujú zložité algoritmy, ktoré nás profilujú a klasifikujú na základe našich obľúbeností a vyhľadávaní. Reklamu potom možno zacieliť a prispôbiť tak, aby spoločnosti v oblasti sociálnych médií poskytovala väčšie príjmy. To tiež znamená, že s najväčšou pravdepodobnosťou pritiahneme informácie, ktoré s nami už rezonujú, a spojíme sa s ľuďmi, ktorí majú všetci podobné názory. Ak všetci v našej sieti veria a zdieľajú rovnaké informácie, len to potvrdzuje našu zaujatosť a sťažuje to kritický pohľad na akékoľvek údaje, ktoré dostávame. Už v našom prvom programe sme sa naučili, že čím sme starší, tým viac dôverujeme vzťahom vrátane online kontaktov a tým viac ich počúvame ako pravdu.

Uvedomenie si týchto algoritmov a nevyvážených informácií, ktoré dostávame, je prvým krokom k kritickejšiemu pohľadu na informácie.

Soundbite 2: Tipy na hodnotenie spravodajských zdrojov

HOSTITEL': Ale pri toľkých informáciách dostupných online môže byť ťažké vedieť, čomu dôverovať. Tu je niekoľko tipov na hodnotenie dôveryhodnosti spravodajských zdrojov:

Po prvé, keď sa pozeráme na novinku, musíme sa pokúsiť zistiť, či je

1. Platné alebo presné – na základe údajov, ktoré sa dajú overiť a nie sú zavádzajúce
2. Nepresné – informácie, ktoré sú zavádzajúce tým, že boli zmanipulované alebo nedoplnené.
3. Nepravdivé – informácie, ktoré boli údajmi vyvrátené.
4. Neudržateľné – informácie, ktoré nemajú dostupné údaje na vyvrátenie alebo potvrdenie.

Existuje niekoľko spôsobov, ako to môžeme urobiť.

- Hľadajte zdroje, ktoré majú dobrú povest' pre presnosť a nestrannosť. Skontrolujte názov domény zdroja informácií, či nepochádza z renomovanej stránky. Webové stránky s nasledujúcimi doménami (koniec adresy URL) zvyčajne poskytujú spoľahlivé informácie:

.gov (Vládna agentúra)

.org (registrovaná organizácia)

.edu (vzdelávacia inštitúcia)

- Hľadajte modrý odznak alebo skontrolujte, či bol účet overený ..majú ho mnohé médiá a verejné osobnosti.
- Skontrolujte autorské poverenia a odborné znalosti v danej problematike
- Uistite sa, že názvy domén zodpovedajú názvu organizácie. V pravopise môžu byť nezrovnalosti.
- Pri prezeraní zdrojových organizácií alebo médií skontrolujte, či existujú kontaktné informácie a stránka „O spoločnosti“.
- Hľadajte zdroje, ktoré poskytujú dôkazy a podporu pre ich tvrdenia
- Skontrolujte, kedy bol článok uverejnený, či ide o staré správy, ktoré sa používajú mimo kontextu, alebo starú fotografiu, ktorá sa používa na zavádzanie alebo manipuláciu.
- Dávajte si pozor na zdroje, ktoré používajú senzačné alebo zaujaté výrazy. Väčšina falošných správ uverejňuje titulok veľkými písmenami s výkričníkmi.
- Spúšťa článok emocionálnu reakciu, ako je strach, panika, pocit viny alebo empatia? Tieto „nasadené“ príspevky sú zasadené s cieľom povzbudiť ľudí, aby zdieľali čo najviac.
- Stáva sa príspevok virálnym na platformách, ktoré nie sú preverené alebo nedostatočne monitorované?
- Budte skeptickí voči informáciám, ktoré potvrdzujú vaše už existujúce presvedčenia alebo názory.
- Dávajte pozor na to, ako formulujete svoje online vyhľadávania. Použite napríklad frázy ako „iphone a Android porovnanie“ namiesto „Je iphone lepší ako Android“. Vďaka tomu budú vaše výsledky vyhľadávania produkovať informácie, ktoré podporujú, že iPhone je lepší ako Android.

Soundbite 3: Červené vlajky, na ktoré si treba dať pozor

HOSTITEL: Existujú určité varovné signály, na ktoré si treba dávať pozor pri hodnotení dôveryhodnosti spravodajských zdrojov:

- * Senzačné titulky, ktoré majú upútať vašu pozornosť alebo vyvolať emocionálnu reakciu
- * Nie je uvedený žiadny autor ani zdroj
- * Nedostatok dôkazov alebo podpory pre tvrdenia

* Používanie jazyka, ktorý je zaujatý alebo zaujatý

Soundbite 4: Úloha organizácií overujúcich fakty

HOSTITEL': Organizácie na kontrolu faktov zohrávajú dôležitú úlohu pri oddeľovaní faktov od fikcie. Tieto organizácie kontrolujú správy a tvrdenia, aby určili ich presnosť. Niektoré populárne organizácie na kontrolu faktov zahŕňajú:

Snopes: snopes.com/

PolitiFact: politifact.com

Kontrola faktov: factcheck.org/

BBC Reality Check: bbc.com/news/reality-check

Kontrola faktov kanála 4: channel4.com/news/factcheck

Obrátené vyhľadávanie obrázkov z Google: google.com/reverse-image-search

Soundbite 5: Hostujúci reproduktor (možno novinár)

HOSTITEL': Dnes sa k nám pripája ..... ktorý sa s nami chystá porozprávať o skúsenostiach, ktoré mali so zavádzajúcimi alebo nepravdivými správami.

Soundbite 6: Záver

HOSTITEL': V našej ďalšej epizóde sa pozrieme na online médiá trochu hlbšie a vysvetlíme niektoré terminológie, ktoré sa spájajú s technológiou spojenou s falošnými správami.

Medzitým sa nezapomnite pozrieť na našu webovú stránku, kde nájdete viac informácií.